

הרב קוק: הגדרת 'הטוב' היא: 'חיים' Rav Kook: The Definition of 'Good' Is: 'Life'

1. שבת לג ע"א
בעון שפיכות דמים בית המקדש חרב, ושכינה מסתלקת מישראל, שנאמר ולא תחניפו וגו' ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה, הא אם אתם מטמאים אותה אינכם יושבים בה, ואיני שוכן בתוכה.

2. הראי"ה קוק, עין איה, פרק ב', סי' רל
א. ההפסד של שפיכות דמים כפול הוא: ההשחתה היותר נוראה שיש בה לקיבוץ האנושי מצד קיומו החמרי, ויותר רע מזה הוא ההשחתה המוסרית, שכ"כ הושחתה הנפש האנושית שנבראה בצלם אלהים, הטוב והמטיב, המחיה חיים ונותן חיים לכל בטובו, והיא הפכה דרכה לאבד את חיי החי העומד לעבוד עבודת החיים בעולם.

ב. בית המקדש נועד לא לפעול רק על ישראל לבדם, כ"א מפורש אמר שלמה בבנינו כי י"גם אל הנכרי אשר לא מעמד ישראל" (מל"א ח, מא), כדי שיתפשט אור ד' וטובו בעולם.

ג. מתי אמנם יוכל אור ד' וטובו להתפשט בעמים רבים, באופן שעל ידם יוטב ג"כ מצב החברה האנושית שלהם, דוקא כשהמוסר היסודי עומד בישראל ברום עזו. אבל כשישראל נשפלים עד הדיוטא התחתונה של שפיכות דמים, איזה תעודה יוכל ביהמ"ק להביא לעולם, כי מה ילמדו העמים בראותם שהאורה לא חדרה עדיין במקומה להאיר את מחשכי החברה, ולהסיר את הנגע היותר עצום של רעת איש לרעהו להכרית חייו מן העולם, ע"כ ביהמ"ק חרב.

ד. במצבן של ישראל פנימה מונח כח יותר גדול מהגרם המעשי לבדו, כי אין השקטת החיים מתגרות, כל עיקר החיים. כי סוף כל סוף מה בצע בחיים אם (היי שפל) [הם שפלים], ובאין מטרה עצמית נעלה, גם אם לא תעשה החברה הקיבוצית רעה לעצמה.

ה. ע"כ יש בישראל קדושה גנוזה של הרמת ערך החיים עצמם ע"י השכינה השרויה בישראל, שהנשמה הלאומית של כנסת ישראל שואפת להטוב היותר נשגב ונעלה, לפעול בחיים לפי הערך היותר מרומם ואלהי, לפי אותו הערך ששום אדם לא יוכל עוד לשאול מה היא המטרה לחיים כאלה, בראותו את תפארתם ורוממות נעימת הרגשתם וכבודם. בהשלמה גמורה תגמר בבית ישראל פנימה, ומידה קרנים לארץ ולעולם המלא "לברית עם לאור גויים".

ו. מובן הדבר שרק כשהמעלה המעשית גמורה היא, כשהתיקון החברותי הפשוט שהוא אנושי כללי עומד על מכונו, יש מקום להעילוי הפנימי. אבל כשבהמ"ק חרב, מפני שהפעולה החברותית החיצונית לא תוכל לפעול כפי ערכה הנועד, "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון" (ישע' לג, ז), איך תתרומם הנשמה

הכללית להתעלות ליסוד המיוחד שלה, שהוא מעלה ע"ג מעלה, ע"כ **השכינה** **מסתלקת מישראל**.

ז. **ישיבת ישראל בא"י נעוצה הרבה בהפעולה הכללית שלה**. גם מאנשים פרטיים הנושאים את דגל האור והקדושה יש ללמוד, והרבה נלמד, "ונודע בגוים זרעם וצאצאיהם בתוך העמים, כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ד'" (שם, סא, ט), אבל **נעלה הרבה מזה** הוא הלימוד הכללי, **מ[ה]עם כולו**, שיש לו **כל הנדרש לעם** בכל היקפים המלא, זה, כשמתעלה למרום עוזו בארצו ובחוסן ממלכתו, ראוי הוא **להשפיע**. ע"כ חסרון ביהמ"ק הנצמח מחסרון יכולת ההשפעה הכללית גורם מניעת הישיבה הכללית בא"י לישראל, **הא אם אתם מטמאים אותה אינכם יושבים בה, ואיני שוכן בתוכה**.

3. **אורות ישראל א, ה, עמ' קלט**

אנו, כלומר כנסת ישראל, רוצה לחיות דוקא מפני התכלית המוסרית שיש בההויה בכללה. ומתוך שאנו מכירים בקרבנו, **שההתרכזות של החיים היא לנו המגמה המוסרית הכללית**, מתוך כך אנו בטוחים, שבחינו נהיה מסייעים להשלמתה. אם בפעם אחת היתה אבודה ממנו כליל המגמה המוסרית של ההויה, אז היינו אובדים לגמרי את שאיפת החיים וממילא היו החיים הכלליים בטלים וכלים בלי תקנה. אבל לא תאבד כליל ממנו המגמה המוסרית בכללותה, וגם זיק אחד, שנשאר ממנו בעומק הנשמה בהסתרה גמורה, ישיב את הכל לתחיה. הננו אוהבים את המגמה המוסרית העליונה שבהויה, כשם שהננו אוהבים את עצמנו, ויותר ממה שהננו אוהבים את עצמנו, כי בתוכיותנו הננו מרגישים רק ניצוץ אחד מהמגמה הכללית המקפת כל, וה"כל" **שבמגמה האהובה אהבת חיים** יקר הוא לנו הרבה יותר מהניצוץ העצמי שבנו. **המגמה המוסרית הנקיה שבהויה מתבלטת בשמות הקדושים**, שהשם העליון הנכתב ובלתי נקרא הוא מרכזם. ועל כן מונח בו צרור החיים לנו ולכל, "ואתם הדבקים בד' אלהיכם חיים כולכם היום".

4. **אורות ישראל ז, יח, עמ' קסו**

הנְשָׂמָה הַכְּלָלִית שֶׁל כְּנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל אֵינָה שׁוֹרָה בְּאִישׁ הַפְּרָטִי כִּי-אִם בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, וְתִכְף כְּשֶׁבֶא אָדָם לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל מִתְבַּטֵּלֶת נִשְׁמָתוֹ הַפְּרָטִית מִפְּנֵי הָאֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַנְּשָׂמָה הַכְּלָלִית הַנִּכְנָסֶת לְתוֹכוֹ, וְתִכְן עֲלִיוֹן זֶה פּוֹעֵל אֶת פְּעֻלָּתוֹ בֵּין כְּשֶׁבֶא הַדָּבָר לִיְדֵי רָצוֹן וְהַפְּרָה, בֵּין כְּשֶׁפַעַל הַדָּבָר אֵינּוּ רוֹצֶה וְאֵינּוּ מִכִּיר כָּלֵל אֶת עֲרָכּוֹ.

5. **קהלת ט, טז**- ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים.

6. **הראי"ה קוק, עקבי הצאן, עמ' קלח**- אז תהיה השפעה קולטורית אמתית לישראל בעולם, שעם חשוב **משפיע** לא רק בפרט נפרד ממנו, כי אם בכל עצמיותו.